

Kulturmiljöprogram Emmaboda kommun
Ingemundebo

Läsanvisning för områdesbeskrivning i kulturmiljöprogram

Emmaboda kommuns reviderade kulturmiljöprogram färdigställdes 2016 och består av 65 områdesbeskrivningar, en för varje miljö som inventerats inom projektet. Inom projektet har även GIS-information avsedda för kommunens handläggarkartor tagit fram. Fördelningen av antalet miljöer mellan socknarna ser ut som följande: Algutsboda socken – 19 miljöer, Långasjö socken – 19 miljöer och Vissefjärda socken – 24 miljöer. Därutöver har områdesbeskrivningar även tagits fram för tätorterna Lindås och Emmaboda. Nedan följer en beskrivning av områdesbeskrivningarnas upplägg och anvisningar hur de bör läsas.

Kartan

Områdesbeskrivningarna inleds med en karta över den aktuella miljön med olika markeringar som ger information om området och dess kulturhistoriska värden – huvudområde, kärnområde, fornlämningar och övrig kulturlämning.

- *Huvudområden* är områden med kulturhistoriska värden. De bidrar till förståelsen för området, genom att belysa ortens landskapliga förutsättningar och bredare historiska utveckling. I nästan alla bymiljöer finns områden i byns utkant som historiskt haft ekonomisk betydelse, som exempelvis madängar med madhus, fiskevatten, kvarnplats eller andra områden som besitter kulturhistoriska värden.
- *Kärnområden* är mindre områden inom miljön med särskilt höga kulturhistoriska värden, med koncentrationer av kulturhistoriskt värdefulla byggnader, fornlämningar och/eller landskapsobjekt.
- *Fornlämningar eller potentiella fornlämningar* anger ett utdrag av de lämningar som finns registrerade i Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister, (FMIS). De lämningar som redovisas på kartan har någon av följande antikvariska bedömningar i FMIS: "fornlämning", övrig kulturhistorisk lämning" eller "bevakningsobjekt". Fornlämningar skyddas av Kulturmiljölagen (KML 2 kap). Fornlämningar får inte rubbas, tas bort, täckas över eller på annat sätt ändras eller skadas utan tillstånd från länsstyrelsen. Det gäller även det s.k. fornlämningsområde som omger varje fornlämning, Riksantikvarieämbetet eller länsstyrelsen beslutar om vad som är fornlämning och fornlämningsområde.
- *Övrig kulturlämning* anger andra kulturhistoriska objekt och lämningar som upptäckts i samband med inventeringsarbetet, men som inte är registrerade i FMIS, exempelvis en vällagd stenmur, odlingsrösen, en husgrund, en linugn eller en förfallen byggnad.

Kulturhistorisk värdeklassning

Under kartan anges vilken *kulturhistorisk klassning* miljön har i skala 1–3. Värdeklassningen är kopplad till huvudområdet, med undantag av Lindås och Emmaboda där klassningen istället knutits till respektive kärnområde.

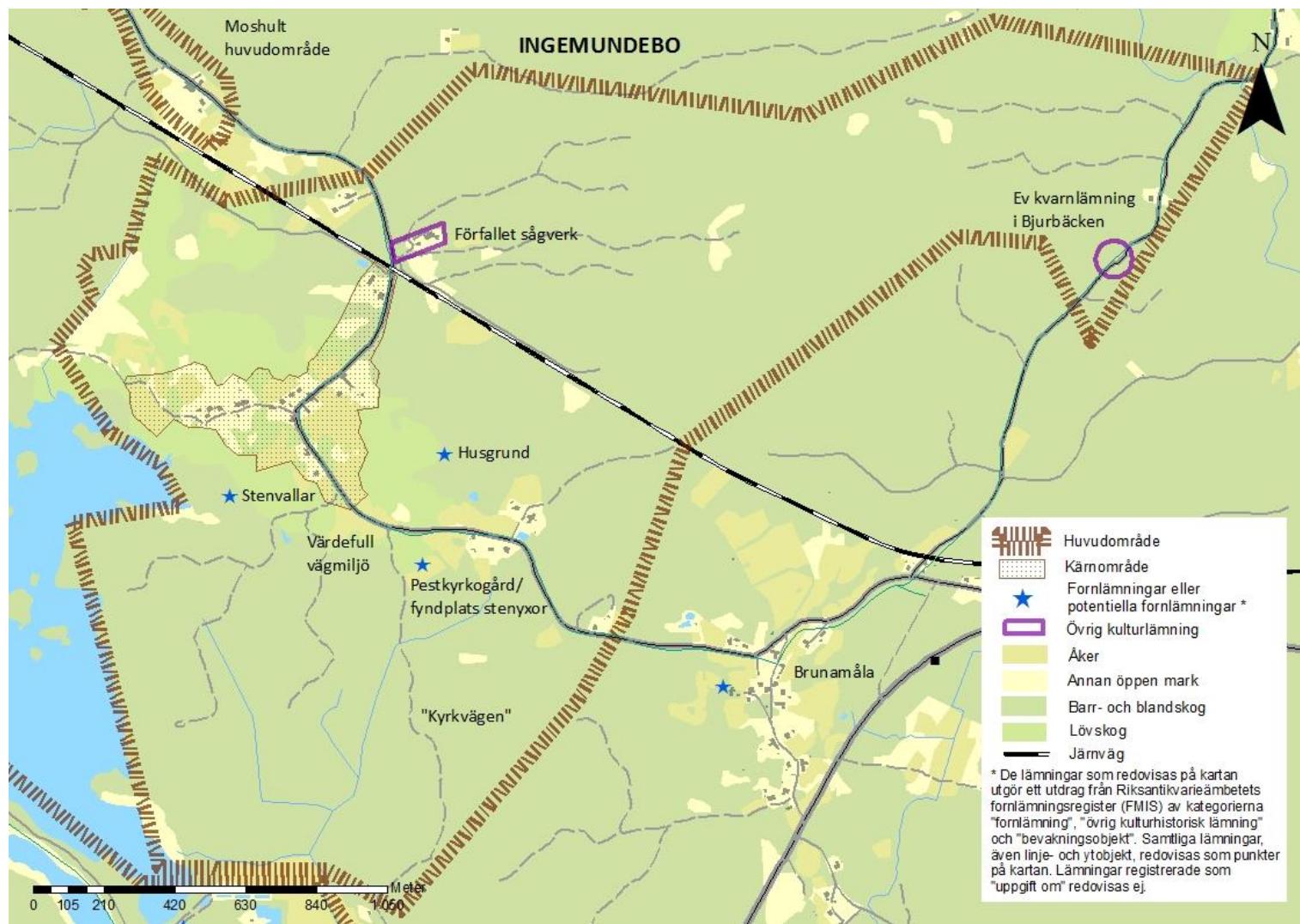
- Klass 1 – miljön har höga kulturhistoriska värden ur ett regionalt eller nationellt perspektiv. Här ingår de områden som utgör miljöer av riksintresse för kulturmiljövården och som är skyddade av Miljöbalken, de nationellt uppmärksammade glasbruksorterna och platser tydligt förknippade med författaren Vilhelm Moberg samt ett fåtal andra miljöer som är av mycket stort kulturhistoriskt värde för kommunen.
- Klass 2 – miljön har höga kulturhistoriska värden ur ett kommunalt perspektiv.
- Klass 3 – miljön har ett visst kulturhistoriskt värde och är intressant ur ett kommunalt eller lokalt perspektiv. Ofta finns det omständigheter i miljön som otvivelaktigt dess kulturhistoriska värden, exempelvis igenväxning av odlingslandskapet, ombyggda eller moderniserade byggnader, riven bebyggelse.

I den efterföljande färgrutan redovisas miljöns anknytning till kulturmiljöprofilens teman, vilket illustrerats med block i olika färger.

Själva texten i områdesbeskrivningarna inleds med en ingress, vilken utgör en sammanfattande värdebeskrivning av miljön där de viktigaste värdena omnämns. Därefter följer en övergripande beskrivning av huvudområdet och objekt av särskilt värde som ligger inom detta, det vill säga utanför kärnområdet, samt en värdebeskrivande text om kärnområdet med de objekt som ligger inom detta. Textavsnittet avslutas med en litteraturlista.

Därefter följer tre punktlister; "Särskilt värdefulla karaktärsdrag, områden och objekt", redovisning av "Befintligt skydd" som finns för miljön och "Antikvariska rekommendationer och förslag till skydd". Områdesbeskrivningarna avslutas med historiska kartor och ett stort antal nytagna bilder med bildtexter som i stor utsträckning innehåller fastighetsbeteckningar.

Omslagsbild: En av de traditionella, bevarade gårdarna i Ingemundebo är en parstuga från 1800-talet, med glasveranda från tidigt 1900-tal. En sidobyggnad som kan vara äldre och som kan ha fungerat som "undantag" finns också.

Ingemundebo huvudområde. Ingemundebo ligger mellan Moshult och Brunamåla.

INGEMUNDEBO

Klass 2

Lyckebyån som resurs: F.d. slåttermarker och mossodlingar. Ev. kvarnlämning vid Bjurbäcken.

Skogslandets jordbruk: Bykärna med radbykaraktär och gårdar av götisk gårdstyp. Utskiftade gårdar. Äldre mangårdsbyggnader och ekonomibyggnader. Åkrar med stenmurar och röjningsrösen, ängs- och hagmark. Äldre vägsträckning.

Skogen som resurs: F.d. möbelsnickeri. F.d. sågverk.

Industri: Förfallna byggnader från Ingemundebo sågverk.

Vid sjön Löftens norra sida ligger byn Ingemundebo, en större by med en delvis äldre bebyggelsekaraktär. Byn har utvecklats från två gårdar och än idag finns en tydlig västlig respektive östlig bykärna. På de gamla bytomterna finns flera äldre mangårdsbyggnader samt ekonomibyggnader bevarade. I den östra bykärnan ligger gårdarna tätt intill varandra, likt en radby. Byn omges av ett öppet odlingslandskap med flera ålderdomliga strukturer och objekt bevarade. De stenfria åkrarna är ett resultat av en omfattande stenröjningsinsats vid 1900-talets mitt. Järnvägen, som sedan 1870-talet passerar över byns marker, medförde nya möjligheter att förädla och försälja områdets naturtillgångar. Ett idag nedlagt sågverk och en f.d. möbelsnickarverkstad vittnar om vilken betydelse skogen haft i dessa trakter. En pestkyrkogård och fyndplatser där stenåldersdaterade föremål hittats ger ett historiskt djup åt området.

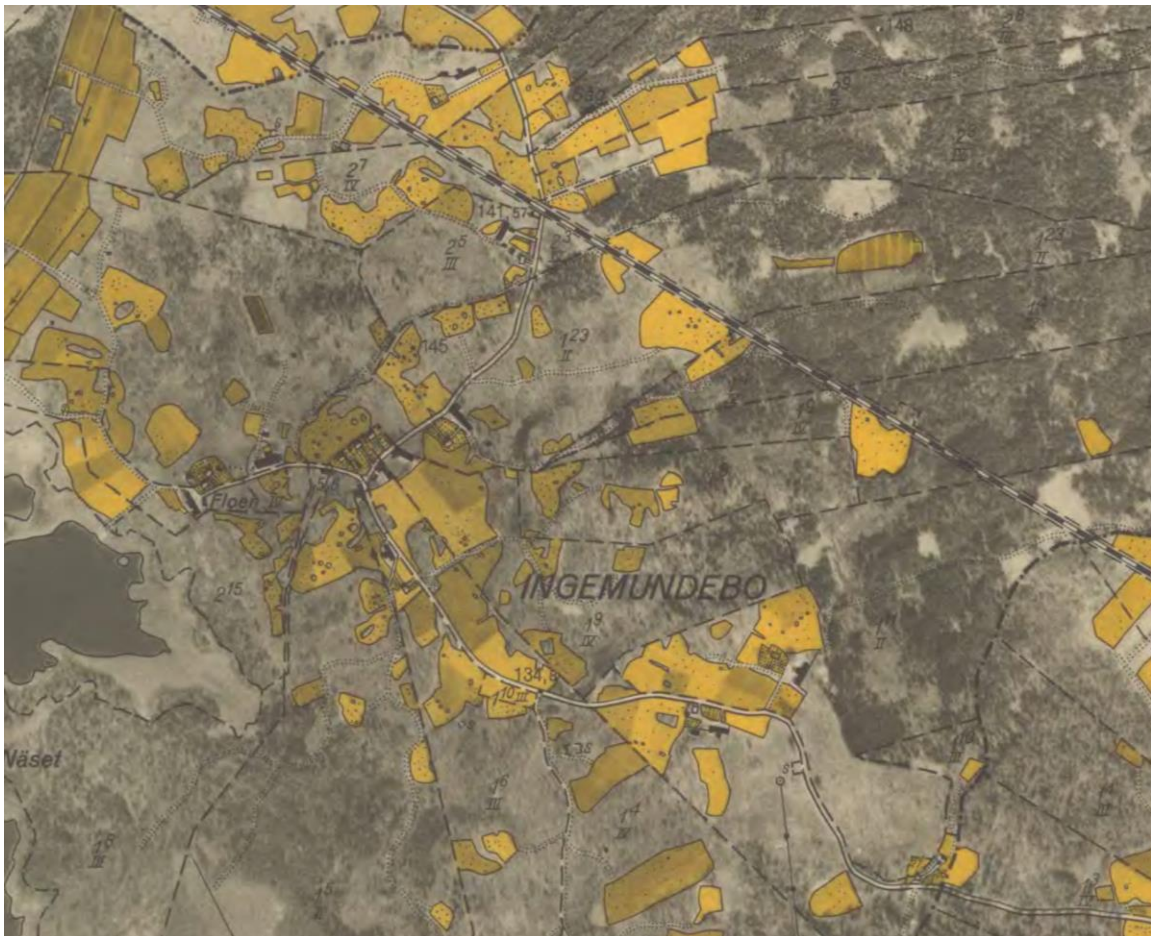
Ingemundebo by ligger omkring fem km väster om Emmaboda tätort och är den nordligaste byn i Långasjö socken. Ingemundebo¹ är ett av sju ortsnamn i Långasjö som slutar på -bo. Detta namnled är en form av det fornsvenska ordet *bodh*, som betyder bod, hydda, skjul, och anses ha med gammalt fäbodväsen att göra. Bynamnet kan möjligen hänvisa till den man som en gång upptog denna del av ödemarken, byggde hus och odlade upp marken.

Byn har genom hemmansklyvningar och nyodlingar utvecklats från två skattehemman² som låg på platsen under 1500-talet, Västregården och Östregården, till två tydliga bykärnor. I de två gamla bykärnorna finns delvis en äldre bebyggelsekaraktär ännu bevarad, där flera gårdar ännu ligger kvar på de gamla bytomterna med mangårdsbyggnaderna tätt intill varandra. Se vidare *Kärnområde Ingemundebo*. Flera av byns gårdar ligger idag glest spridda utmed byvägen, vilket är ett resultat av det flertal skiftesförrättningar som byn genomgick i början av 1800-talet. De utflyttade gårdarna har en varierande gårdsstruktur med byggnader uppförda vid olika tidsperioder. Några gårdar (utanför kärnområdet) utmärker sig genom äldre mangårds- och ekonomibyggnader med bevarad karaktär. I byns södra del, alldeles intill vägen, ligger en äldre så kallad parstuga (1800-tal), med bevarad karaktär och flera ursprungliga byggnadsdelar. De tillhörande ekonomibyggnaderna är dock rivna (Ingemundebo 1:33). Norr om byn, alldeles innan järnvägsövergången, ligger en gårdsmiljö med mangårdsbyggnad (ca 1900) i tidstypisk salsbyggnadskaraktär och tillhörande ekonomibyggnader bevarade (Ingemundebo 2:19).

¹ Långa ortsnamn har haft en benägenhet att inbjuda till förkortade former. Ingemundebo har sedan mitten av 1800-talet i folkmun kallats för "Bommen", en benämning som används än idag. Det är oklart varifrån namnet kommer.

² Skattehemman innebar att gårdarna ägdes och brukades av fria bönder.

Den idag asfalterade byvägen slingrar sig tätt förbi bebyggelsen i byn och går vidare norrut mot Moshult och österut mot Brunamåla. Vägen har samma sträckning som under tidigt 1800-tal och skiljer än idag mangårds- och fägårdsbebyggelsen i den östra bykärnan. I området finns flera andra äldre vägsträckningar bevarade, t.ex. flera tidigare samfälliga fägator vilka hålls öppna genom röjning, "kyrkvägen" mot Harebo vidare mot Långasjö samt vägen förbi Västregårdens gamla bytomt och vidare ut mot åkermarken. Över byns ägor, omkring 500 m nordost om den gamla bytomten, passerar järnvägen Växjö – Kalmar vilken drogs fram under 1870-talet. Järnvägen kom att dela av byns ägor, och en av de efter skiftena utflyttade gårdarna ligger norr om järnvägen (Ingemundebo 2:6).

Utsnitt ur karta från 1942 (baserad på flygfotografi från 1938–39) visar bland annat tydligt byns åkrar och bebyggelse i centrala delen, samt de utdikade mossodlingarna väster om byn. Den visar också järnvägen som skär genom landskapet.

Byn omges av ett småbrutet, relativt flackt landskap med oregelbundna åkrar, mindre lövträdsbestånd och enstaka odlingsrösen. Stenmurar omger åkrarna, som genom stenbrytning är relativt stenfria. I slutet av 1940-talet gjordes en större satsning i byn på att få åkrarna stenfria. Under en period fanns det tre aktiva stenbrytningsentreprenörer med stenbilar i Ingemundebo.³ Idag finns inga aktiva jordbruk kvar i byn, men markerna arrenderas ut och brukas ännu. Byns marker sträcker sig till sjön Löften som ligger väster om byn. I slutet av 1920-talet sänktes sjön, vilket medförde att tidigare våtmarker i området gjordes betes- eller odlingsbara och att nya slåttermarker skapades.⁴ På mossarna söder om byn, intill "Kyrkvägen" mot Harebo, odlades havre fram på 1970-talet. Idag är delar av mossmarken igenväxt. På den delen av landvinningen efter sjösänkningen som låg mellan "berget" och sjön iordningställdes en fotbollsplan år 1930 av den nybildade Moshults Idrottsförening.⁵ Idag finns inga lämningar kvar efter fotbollsplanen.

Söder om byn finns en fyndplats där stenåldersdaterade yxor hittats. Fynden ger ett historiskt djup till området. Omkring 500 m söder om den gamla bytomten, i anslutning till en åker sägs det ha legat en pestkyrkogård, omgiven av skrock och berättelser.⁶

Byns utmarker återfinns framförallt österut och sträcker sig nästan ända fram till Emmaboda samhälle. De gårdar som hört till Östregården har långsmala ägoremsor som sträcker sig fram till Bjurbäcken, vilket möjliggjorde en egen körväg för att transportera timmer eller för att vattna djuren. I anslutning till Bjurbäcken sägs det ha legat en kvarn. I skogsmarkerna kring byn finns ett flertal husgrunder som vittnar om den mängd torp (varav två soldattorp) och backstugor som funnits. Lägenheten (torpet) Ängalund (Ingemundebo 1:11) som avsöndrades från byn kring 1900 ligger nära Emmaboda och är bebyggd med ett hus, flyttat från Lillgården i byn Ingemundebo.

Strax norr om järnvägen ligger Ingemundebo sågverk som anlades 1945 och som var i drift fram till mitten av 1970-talet (Ingemundebo 2:9).⁷ Idag står anläggningen övergiven och de kvarvarande byggnaderna, en torkanordning och flisanläggningen, förfaller. I anslutning till byggnaderna finns flera spår som vittnar om den omfattande verksamhet som en gång funnits på platsen.

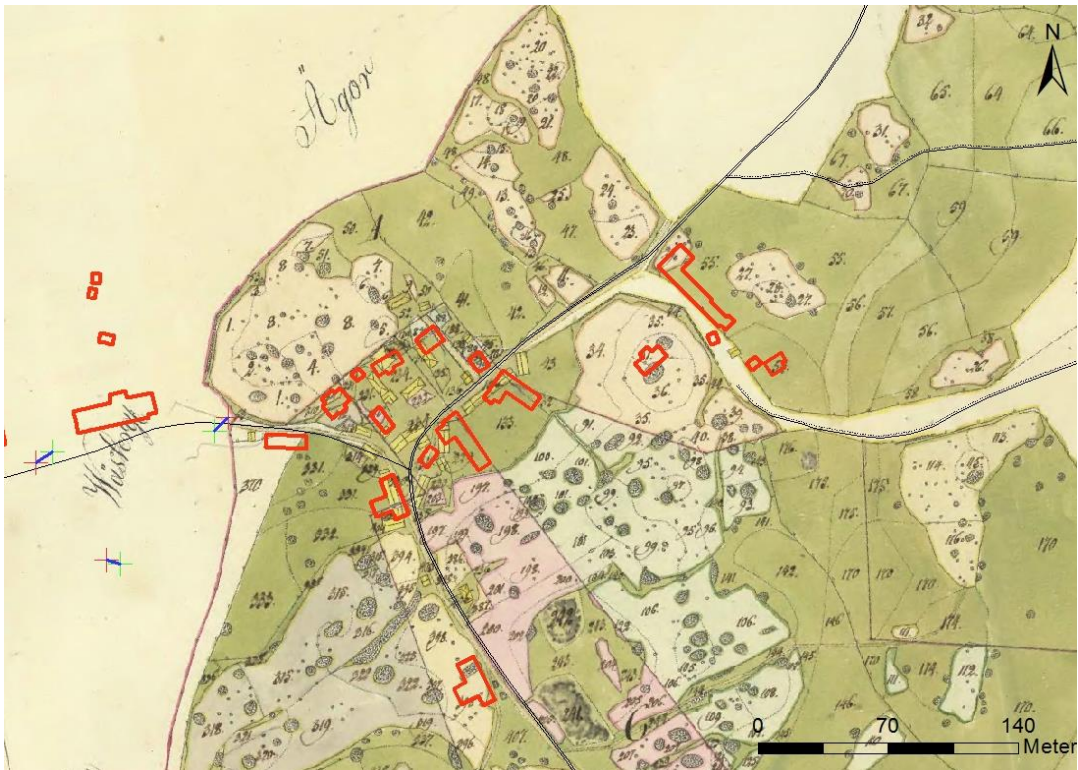
³ Stenbrytning utfördes med specialbyggda stenbilar. Först borrades ett hål i den sten som skulle flyttas, i vilken en ögla monterades. På stenbilens hissanordning fanns en krok som fästes i ögla och därefter kunde stenen lyftas och dras upp på flaket. Var det riktigt stora stenar fälldes två stödben ned. När flaket var fullt tippades stenarna i en hög vid sidan av åkern.

⁴ Sjösänkningen var ett omfattande projekt som berörde sammanlagt 56 hemman i åtta byar runt sjöarna Löften och Harebosjön.

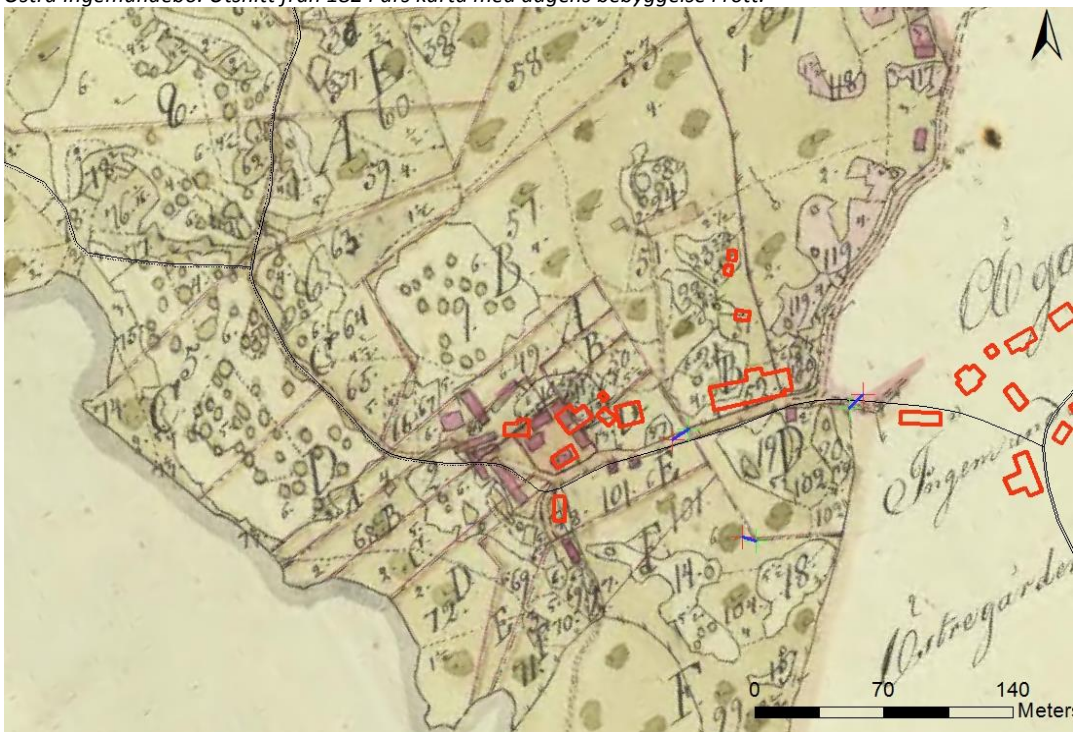
⁵ Moshults Idrottsförening samlade ungdomar från de omkringliggande byarna. Fotbollsplanen användes fram till 1950-talet.

⁶ Det berättas att åkern där pestkyrkogården sägs ha legat år 1868 odlades av en Gummesson, som gjorde det för att hjälpa till under de svåra åren. Han blev utfattig till straff för sin dristighet att störa kyrkogårdens frid.

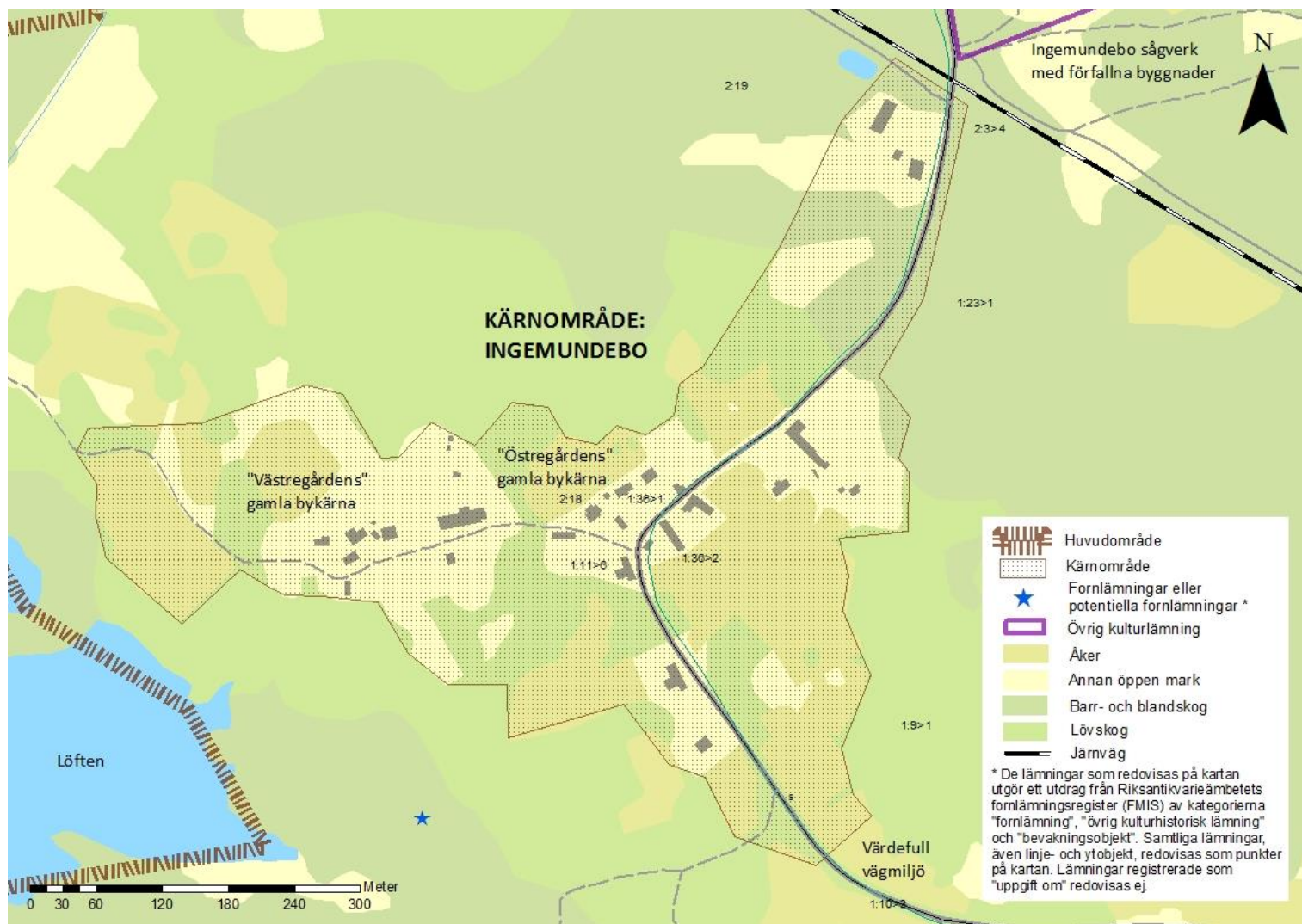
⁷ Sågverket anlades av bröderna Jonasson, men 1955 tog Sten Jonasson ensam över rörelsen. I folkmun benämndes sågverket ofta "Sågen i Bommen" och bröderna Jonasson för "Bommenpojka". Sågverksbyggnaden från 1951 var utrustad med sågbänk, klyvsåg, kantverk och kapsåg till ytorna. 1955 utökades sågverket med virkestorkar som drevs av en gammal ångbåtspanna. 1961 installerades en barkmaskin, ny åkbänk och klyv och ett nytt hyvleri. 1963 utökades verksamheten med en flistugg och ett nytt justerverk. Sten dog 1973 och tre år senare lades sågen ner. Som mest sysselsatte sågen ett 20-tal personer samt ett stort antal huggare och körare, eftersom mycket skog köptes som rotposter.

Östra Ingemundebo. Utsnitt från 1824 års karta med dagens bebyggelse i rött.

Västra Ingemundebo. Utsnitt från 1814 års karta där dagens byggnader är markerade med röda linjer.

Ingemundebo kärnområde. På kartan ses den västra respektive östra bykärnan i byn.

Kärnområde Ingemundebo

Kärnområdet formas kring bebyggelsen på de två gamla bytomterna, Västregården och Östregården, samt de närmaste inägorna i byn. Höjdskillnaderna i området är obetydliga, men de ursprungliga bykärnorna är belägna något högre än omgivningen. De äldsta kartorna som finns över byn är från tidigt 1800-tal, då byn genomgick flera olika skiftesförrättningar.⁸ Byn var då än tydligare uppdelad i en västlig del, Västregården med sex gårdar, och en östlig del, Östregården

⁸ Västra delen av byn storskiftades 1814 och enskiftades 1828, medan den östra delen av byn enskiftades 1824.

med sex gårdar.⁹ Till följd av skiftesförrättningarna blev flera gårdar utflyttningsskyldiga, men huvudparten av gårdarna fick dock ligga kvar på sina ursprungliga tomter.

I den västra bykärnan ligger två äldre mangårdsbyggnader (ca 1860) och ett äldre mindre bostadshus¹⁰ (1700-tal) samt en modern tegelvilla (1960-tal) tätt intill varandra, grupperade likt en släktby¹¹ (Ingemundebo 2:3, 2:8). De tre äldsta bostadshusen står tätt grupperade och har kvar i ursprunglig karaktär med många äldre byggnadsdetaljer bevarade. I området finns en ladugård (1930-tal) och några mindre ekonomibyggnader. Den västra gårdens ladugård är dock riven. Åkermarken som hör till Västregårdens äldre bytomt ligger samlad utmed vägen som slingrar sig vidare nordväst om byn och har i stort samma form och utbredning som under tidigt 1800-tal. Ängs- och hagmarkerna närmast bebyggelsen växer igen, men några gamla fägor har nyligen röjts upp i området.

Gårdarna i den östra bykärnan, vilka hört till Östregården, ligger i rad, tätt intill varandra utmed byvägen som här gör en skarp krök. Tre mangårdsbyggnader ligger på vägens norra sida och ladugårdarna samt andra ekonomibyggnader ligger samlade söder om vägen, likt en radby¹² (Ingemundebo 2:18, 1:36, 1:9). Mangårdsbyggnaderna (ca 1860–1900-tal) har en tidstypisk karaktär med ursprungliga byggnadsdelar bevarade. Bostadshuset med jordkällare och bodar omges av trädgårdar med spjälstaket. Byvägen som skiljer man- och fägarbebyggelsen i östra delen av byn har samma sträckning som på 1824 års enskifteskarta. Ekonomibyggnaderna är övervägande uppförda i skiftesverk (ca 1900) och bidrar till byns ålderdomliga bebyggelsekaraktär. Strax österut ligger en av de gårdar som utflyttades vid skiftena (Ingemundebo 1:23). Till skillnad från de övriga gårdarna i denna del av byn, ligger gårdens samtliga byggnader samlade söder om vägen. Mangårdsbyggnaden (1860-tal) och ekonomibyggnaderna (ca 1900) bidrar till bykärnans traditionella karaktär. Att kombinera jordbruk med snickeri har varit vanligt i trakterna, och på gården finns en bevarad byggnad som

⁹ Såväl Västregården som Östregården omfattade ett mantal vardera. De många gårdarna var troligen resultatet av de för tiden vanliga hemmanklyvningarna, som innebar att gården vid arvsskifte delades i två eller fler delar. Västregården och Östregården utgjorde fram till sekelskiftet 1900 ett byalag som hade regelbundna bystämmor.

¹⁰ Huset sägs vara uppfört under 1700-talet och utgöra byns äldsta bostadshus.

¹¹ Släktby innebär att mangårdsbyggnaderna är placerade kring en gemensam gårdsplan med ekonomibyggnaderna förlagda utanför.

¹² Före skiftena hade såväl byns västra som östra del drag av en släktby, d.v.s. mangårdsbyggnaderna grupperade kring en gemensam gårdsplan, men efter skiftena fick byns östra del karaktären av en radby med gårdarna liggande på rad.

inrymt Fritjof Alms möbelsnickeri¹³. Söder om bykärnan ligger ytterligare en av de utflyttade gårdarna med mangårdsbyggnad (ca 1900) och en samtida ladugård, vilka också bidrar till byns karaktär (Ingemundebo 1:34). Jordbruksmarken som hört till Östregården ligger i huvudsak söder om den gamla bytomten och har i stort samma form och utbredning som under tidigt 1800-tal.

Referenser

Ingemundebo – några bilder från då och nu. Opublicerat manus, Ingemundebos Byalagsförening. Kulturminnesvårdsprogram för Emmaboda kommun, 1984.

Träskopsten nr 4, 2011.

Vejde, P G, 1952, *Gård och by i Långasjö socken*. Långasjö hembygdscirkel.

Lantmäteriets historiska kartor
Riksantikvarieämbetets Fornsök
Kalmar läns museums topografiska arkiv.

¹³ Fritjof Alm var verksam som möbelsnickare mellan 1907 och

¹
938. Han hade en snickarverkstad i ett hus på gården, en f.d. fattigstuga från Harebo, som han 1912 flyttade till gården i Ingemundebo. Han tillverkade salsmöbler, soffor, stolar, skåp, skrivbord, dragsängar och spegelbyråer. Flera av dessa möbler kan ses i mangårdsbyggnaden på gården där barnbarnet Gun-Britt Karlsson bor idag. Möblerna försålles bl.a. genom J A Pettersson som drev lanthandel i Harebo.

Betydelsefulla karaktärsdrag, områden och objekt

- Traditionell bystruktur. Radbystrukturen med götisk gårdsstruktur i den östra bykärnan, där byvägen slingrar sig tätt intill bebyggelsen. Släktbykaraktären i den västra bykärnan med mangårdsbyggnaderna placerade intill varandra. Typiska utskiftade "ensamgårdar".
- Traditionell och enhetlig utformning av bebyggelsen. Mangårdsbyggnader från perioden ca 1860–1930-talet med tidstypisk utformning, övervägande bevarad karaktär och ursprungliga byggnadsdelar. Äldre ekonomibyggnader och stenkällare. Spjälstaket vid bostadshusen.
- Äldre vägdragningar i huvudområdet (asfalterad byväg som passerar genom byn, grusad byväg mot västra bykärnan, "kyrkvägen" mot Harebo (maderna) och vidare Långasjö samt fägator).
- Den öppna ängs-, hag- och åkermarken som omger bykärnan med mindre lövträdsbestånd, odlingsrösen, stenmurar och andra hägnader.
- F.d. Ingemundebo sågverk.
- Ev. kvarnlämning i Bjurbäcken.

Befintligt skydd

- Fornlämningar skyddas av Kulturmiljölagen (KML 2 kap). En ny lag trädde i kraft 1 januari 2014, vilken bl.a. innebär att *lämningar efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och som är varaktigt övergivna, samt tillkommit innan år 1850*, är skyddade. Detta medför att till exempel alla torp-/kvarnlämningar uppförda innan 1850 numera är skyddade. Fornlämningsregistret är under bearbetning. De på kartan med blå stjärnor markerade fornlämningarna utgår från bedömningar gjorda utifrån den tidigare Kulturminneslagen, fornminnesregistret, fornsök. Fornlämningar får inte rubbas, tas bort, täckas över eller på annat sätt ändras eller skadas utan tillstånd från länsstyrelsen. Det gäller även det s.k. fornlämningsområde som omger varje fornlämning, Riksantikvarieämbetet eller länsstyrelsen beslutar om vad som är fornlämning och fornlämningsområde.
- Ingemundebo utgör en utpekad miljö i det politiskt antagna Emmaboda kommuns kulturminnesprogram 1984. Utpekade byggnader i dessa bebyggelseområden ska betraktas som särskilt värdefulla ur kulturhistorisk synpunkt och omfattas därmed av förvanskingsförbud enligt Plan- och Bygglagen. (PBL 8 kap 13 §).
- Alla byggnader omfattas av varsamhetskravet i Plan- och Bygglagen. Detta innebär att ändring av en byggnad alltid ska utföras varsamt, så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar tillvara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden. (PBL 8 kap 17 §). Varsamhetskravet gäller både exteriört och interiört.

- Särskilt värdefulla byggnader och områden får inte förvanskas (PBL 8 kap 13 §). Även underhållet av en byggnad ska anpassas till dessa värden och till omgivningens karaktär (PBL 8 kap 14 §).
- Värdefulla småmiljöer i jordbrukslandskapet, som till exempel åkerholmar, odlingsrösen, stenmurar och alléer, omfattas av biotopskydd enligt miljöbalken. Det innebär att de inte får tas bort eller skadas. (MB, 7 kap)
- Byvägen genom Ingemundebo är utpekad som en värdefull vägmiljö inom projektet "Vägen som kulturarv", framtaget av Länsstyrelsen i Kalmar län och Trafikverket.

Rekommendationer och förslag till skydd

- Kärnområden är känsliga för förändringar och bör betraktas som kulturhistoriskt särskilt värdefulla bebyggelseområden enligt Plan- och bygglagen (PBL 8 kap 13 §). Fastighetsägare bör informeras om detta och vad det innebär. Områdena och deras byggnader får förändras, men inte rivas eller förvanskas. Husen ska underhållas så att de särskilda värdena och byggnadernas ursprungliga karaktär bevaras. Fasad- och takmaterial, utförande och kulörer samt äldre detaljer som dörrar och fönster bör bevaras, såvida det inte handlar om rena skyddsåtgärder, ex. täckning av överloppsbyggnader med plåttak.
- Inom kärnområdena bör nybyggnader och tillbyggnader anpassas till områdenas kulturmiljö vad gäller placering, skala, material och färgsättning. Mer omfattande förändringar inom kärnområdet bör föregås av en antikvarisk förundersökning. Vid lovgivning och planläggning bör särskild antikvarisk hänsyn tas i dessa områden, vilket kan motivera att särskilda antikvariska kunskapsunderlag upprättas.
- Det är önskvärt att planbestämmelser, d.v.s. detaljplan eller områdesbestämmelser, upprättas för alla kärnområden. I områdesbestämmelserna bör en generell lovplikt införas för rivning, för åtgärder som avsevärt påverkar befintliga byggnaderna yttre utseende samt för åtgärder avseende ekonomibyggnader. Bebyggelsens kulturhistoriska värden bör i områdesbestämmelserna skyddas genom varsamhetsbestämmelser eller skyddsbestämmelser.
- Huvudområdets öppna odlingslandskap har kulturhistoriskt bevarandeintresse. Åkerbruk, betesdrift samt skötsel av landskapselement i området bör främjas, i synnerhet i områden nära den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen, fornlämningar och andra kulturhistoriskt värdefulla landskapselement som stenmurar och rösen.
- Gamla vägar inom huvudområdet bör värnas vad gäller sträckning, bredd och detaljer som hör vägmiljön till. Grusvägar bör ej asfalteras eller ytterligare dras om.

Södra infarten till den vidsträckta byn. Den östligaste av de utskiftade gårdarna anas till höger.

Ovan: "Kyrkvägen" mot mossarna vid Harebo och vidare till Långasjö är ännu körbar.

Ovan t.v: Ingemundebo 1:33, mangårdsbyggnad. En av de utflyttade gårdarna i byns södra del.

T.v: Åkrarna är till följd av flera stenröjningsåtgärder relativt öppna med större röjningsrösen.

Västregårdens gamla bytomt sedd från väster. Till vänster ses mangårdsbyggnaden till Ingemundebo 2:8, i fonden ladugården till Ingemundebo 2:3 och till höger kvarvarande ekonomibyggnad till Ingemundebo 2:8.

T.v. Ingemundebo 2:3, tre generationer av bostadshus.

Ovan: Lokalt förekommande dekorativt "galler" i röste på ladugården.

Ingemundebo 2:8, mangårdsbyggnaden.

Till vänster ses en av de gamla vägar som nyligen röjts. Denna leder till sjön. Till höger ses den gamla vägen mot Västregårdens åkermark, parallellt med en ny skogsväg.

Den östra bykärnan sedd söderifrån. Närmast ses en av de utflyttade gårdarna, Ingemundebo 1:34.

Östregårdens gamla bytomt med de tre mangårdsbyggnaderna på rad till vänster och ladugårdarna samlade till höger.

Ingemundebo 2:18, mangårdsbyggnaden ca 1900 hörande till den västligaste av de tre gårdarna.

Ingemundebo 1:36, mangårdsbyggnaden till den mittersta gården, ca 1860.

Ingemundebo 1:23, mangårdsbyggnad.

Ovan: Ingemundbo 1:9, ladugården i skiftesverk och en brunn belägna söder om byvägen.

Ovan t.v: Ingemundebo 1:9, mangårdsbyggnaden till den östligaste av de tre gårdarna.

T.v: Ingemundebo 1:36, ladugården till den mellersta gården är i behov av översyn.

Ingemundebo 1:23, f.d. fattigstuga flyttad från Harebo vilken i början av 1900-talet inrymde möbelsnickeri.

Ingemundebo 1:34 söder om bykärnan, mangårdsbyggnad från 1900-talets början.

Ingemundebo 2:19 norr om bykärnan, mangårdsbyggnad från ca 1900.

Kvarvarande byggnader vid det nedlagda sågverket i byns nordöstra del, flisanläggningen och torkanläggningen finns än kvar.

Länsstyrelsen
Kalmar län